

Bureau voor Archeologie Rapport 2013.41

Prinses Beatrixlaan en Bozenhoven, Mijdrecht, gemeente De Ronde Venen: een bureau- en booronderzoek

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 2013.41.
Prinses Beatrixlaan en Bozenhoven, Mijdrecht, gemeente De
Ronde Venen: een bureau- en booronderzoek

auteur(s): A. de Boer

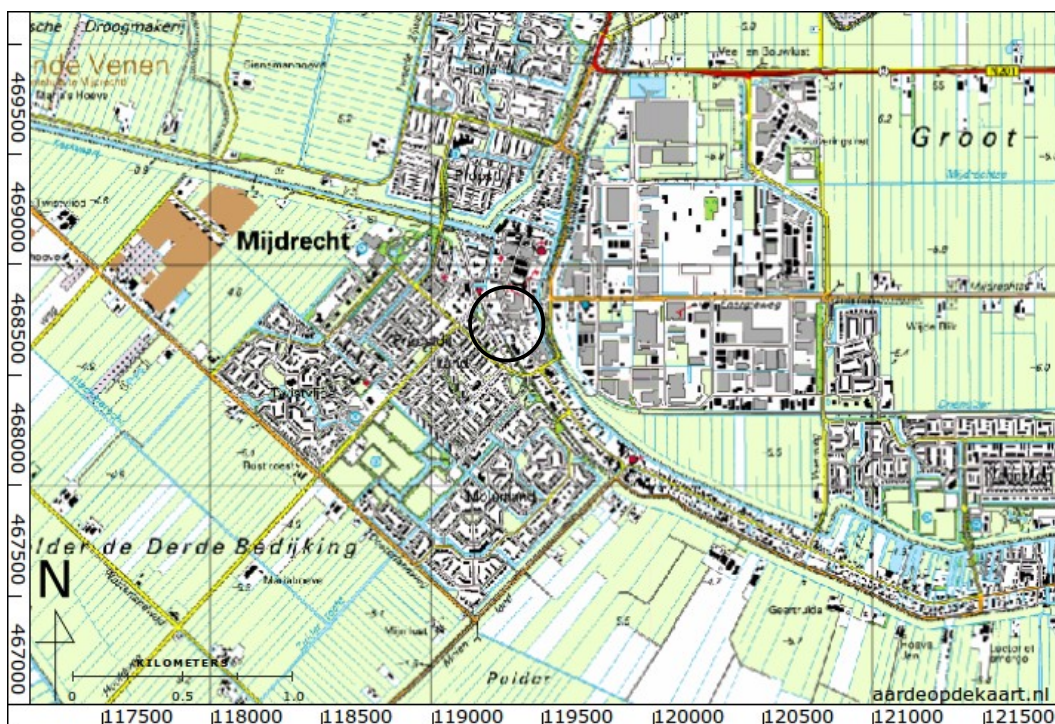
datum: 21 januari 2014

ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie
Koningsweg 244 Utrecht

Administratieve gegevens

Projectnummer	2013112001
Provincie	Utrecht
Gemeente	De Ronde Venen
Plaats	Mijdrecht
Toponiem	Prinses Beatrixlaan en Bozenhoven
Centrum locatie (RD)	119.300, 468.830
Oppervlak plangebied	1566 m ²
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	59.631
soort onderzoek	een bureau- en booronderzoek
Opdrachtgever	Grondslag bv
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	31B
Periode van uitvoering	December 2013 – januari 2014
Bevoegd gezag	Gemeente De Ronde Venen
Beheerder en plaats van documentatie	Bureau voor Archeologie, Koningsweg 244, Utrecht

Figuur 1: Ligging van het plangebied in Mijdrecht.

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	5
1	Inleiding.....	6
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	7
2	Bureauonderzoek.....	8
	2.1 Methode.....	8
	2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep.....	8
	2.3 Aardkunde.....	9
	2.4 Bewoning en historische situatie.....	10
	2.5 Bekende Waarden.....	12
	2.6 Gespecificeerde verwachting.....	18
3	Booronderzoek.....	20
	3.1 Doel en Vraagstelling.....	20
	3.2 Methode.....	20
	3.3 Resultaten en interpretatie.....	20
4	Conclusie.....	22
5	Advies.....	23
6	Literatuur.....	24
	Figuren.....	26
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen	

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor woningbouw aan de Prinses Beatrixlaan en Bozenhoven te Mijdrecht.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de KNA, protocollen 4002 en 4003. In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd, om te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied.

Het plangebied wordt verdeeld in drie percelen die samen een oppervlak van 1566 m² hebben. Op elk perceel wordt een woning gebouwd. De werkzaamheden leiden tot een vergraving van de bodem tot 80 cm (aanleg fundering) en plaatselijk 300 cm (kelders). In het plangebied zijn tien boringen geplaatst waarvan acht tot 2 m diep en twee tot 4,5 m diep.

Uit het booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied bestaat uit een omgewerkt pakket veen op intact veen. In het omgewerkte pakket kan onder een recent omgewerkte laag een oudere fase worden onderscheiden. Hiervan bevindt de top zich op 90 cm of dieper in een groot deel van het plangebied. De kans bestaat dat deze laag zijn oorsprong heeft in de periode van de eerste ontginning en dat hier behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn.

Daar waar kelders zijn gepland vinden bodemingrepen dieper dan 90 cm plaats. In het noordelijke perceel is geen kelder gepland. De kelder van het middelste perceel valt grotendeels in een gedempte sloot. Naar verwachting worden op deze twee percelen dus geen archeologische waarden geroerd.

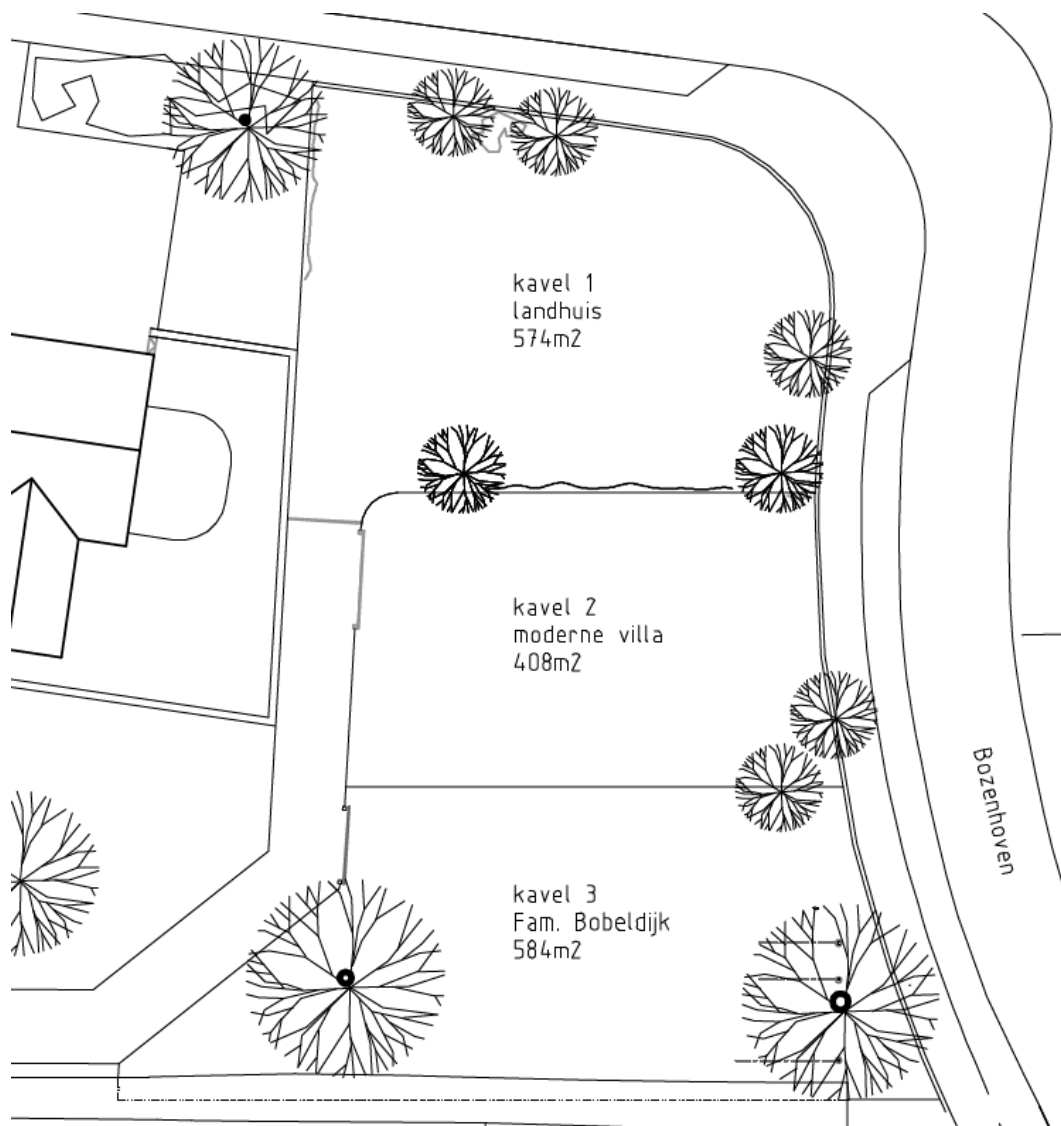
Op het zuidelijke perceel worden ter plaatse van de bouw van de kelder mogelijk wel archeologische waarden verstoord. Het oppervlak van deze kelder is 80 m². Bureau voor Archeologie adviseert daarom de civiele werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de kelder op dit perceel archeologisch te begeleiden zodat mogelijke archeologische waarden kunnen worden gedocumenteerd.

Daarnaast moet bij het plaatsen van funderingspalen – die door het archeologische niveau heen zullen gaan – rekening gehouden worden met een zo archeologie vriendelijk mogelijke methode zodat de verstoring van het archeologische niveau beperkt blijft. De laatste inzichten gaan er vanuit dat grondverdringende heipalen hiervoor de beste oplossing zijn.

Ondanks dat dit onderzoek met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is uitgevoerd, is het echter nooit uit te sluiten dat toch archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden op dieptes en in plaatsen waar deze niet werden verwacht. Bureau voor Archeologie wijst er in dat geval erop dat men bij bodemversturende activiteiten verplicht is om eventuele vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OCW conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Ronde Venen.

1 Inleiding

In opdracht van Grondslag bv heeft Bureau voor Archeologie een bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor woningbouw aan de Prinses Beatrixlaan en Bozenhoven te Mijdrecht.

Figuur 2: Beoogde verkaveling voor woningbouw.

De gemeente De Ronde Venen heeft een vastgesteld archeologisch beleid. In het gebied geldt een dubbelbestemming Waarde Archeologie 1. Uit de planregels volgt dat bij werkzaamheden dieper dan 30 cm onder maaiveld en oppervlaktes groter dan 50 m² archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 1566 m², zie fig. 2 (kavel 1 t/m 3). De beoogde ontwikkeling leidt tot bodemverstoring van maximaal 300 cm. Daarom zijn een bureau- en booronderzoek op de locatie uitgevoerd.

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

- Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?
- Zijn in het gebied (mogelijk) archeologische waarden aanwezig, en zo ja, waaruit bestaan deze?
- Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?
- Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de KNA 3.2, protocol 4002.¹

Achtereenvolgens bestaat het proces uit:

- Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik
- Aanmelden onderzoek bij Archis
- Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid
- Beschrijven huidig gebruik
- Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen
- Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond
- Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden
- Opstellen gespecificeerde verwachting
- Opstellen standaardrapport bureauonderzoek
- Afmelden onderzoek bij Archis
- Overdracht onderzoeksgegevens
- Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot

Genoemde stappen leidden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot. In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste gegevens die zijn verworven tijdens het onderzoek gepresenteerd.

2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep

Het plangebied ligt in de kern Mijdrecht in de bocht van de Bozenhoven en de Prinses Beatrixlaan. Het plangebied maakt nu deel uit van een voortuin van de woning aan Prinses Beatrixlaan 1 (fig. 3 en 4).

De beoogde ingreep bestaat uit het herverkavelen van de voortuin in drie percelen. Op elk van de percelen zal een woning worden gerealiseerd (fig. 5). De woningen worden gefundeerd op palen en twee van de drie woningen (de middelste en zuidelijke) zullen een kelder krijgen. De verwachte vergravingsdiepte is ca. 80 cm (vorstvrije diepte voor fundering). Ter plaatste van de kelders is de vergravingsdiepte naar verwachting 3 m. De omvang van de kelders is 50 m² (middelste perceel) en 80 m² (zuidelijk perceel).

De consequentie van de voorgenomen ingrepen kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

---

¹ (SIKB 2010)

2.3 Aardkunde

Het pleistocene oppervlak in het plangebied ligt tussen -10 en -8 m NAP. Hier liggen dikke pakketten zand en grind die de voorgangers van de Rijn aan het begin en in het midden van het Pleistoceen achter hebben gelaten. Aan het einde van het Pleistoceen zijn deze bedekt geraakt met windafzettingen (dekzand).²

Met het stijgen van de zeespiegel in het Holoceen werd het klimaat warmer en vochtiger. De zeespiegel steeg, het landschap werd steeds natter en in de laagste plekken kon in stagnerend grondwater veen groeien, de zgn. basisveenlaag van de Formatie van Nieuwkoop. Door de voortschrijdende zeespiegelstijging breidde de invloed van de zee zich verder oostwaarts uit. Hierdoor ontstond in grote delen van West – Nederland een intergetijde zone met kreken en kwelders waarin zand en klei pakketten werden gevormd (Formatie van Naaldwijk, Wormer Laagpakket). Toen ca. 3000 voor Chr. een reeks strandwallen het achterliggende gebied afsloot voor directe invloeden van de zee verdroogde het intergetijde landschap in een groot veengebied. Het veen heeft zich duizenden jaren kunnen ontwikkelen tot grote veenkussens met (vermoedelijk) hoogveen (Nieuwland Formatie, Hollandveen Laagpakket). Daar waar heden (een belangrijk deel van) het veen is verdwenen in de droogmakerijen ten westen van het plangebied, is de ligging van de toenmalige kreken nog herkenbaar aan kronkelende ruggen in het landschap. Bij het opstellen van de gemeentelijke kaarten in 2011 van de toenmalige gemeente De Ronde Venen, is een reconstructie gemaakt van dit krekenslandschap. Vermoedelijk loopt een fossiele kreek onder het plangebied door (zie fig. 18).

Waarschijnlijk al zolang er mensen in het veen hebben gewoond, hebben ze turf gestoken voor eigen gebruik. Later, in de 16^e eeuw, groef men het veen grootschaliger af omdat de nabijgelegen groeiende steden brandstof nodig hadden.

De historische kern van Mijdrecht ligt op ca. -1 m N.A.P.³ De omliggende polders liggen enkele meters lager doordat op die plaatsen het veen is afgegraven en de ontstane plassen later zijn drooggemalen. In de historische kern is het veen niet afgegraven en bestaat de bodem uit veen. De kern van Mijdrecht staat gekarteerd als bebouwd op de standaard geomorfologische en bodemkundige kaartseries.

In Dinoloket zijn geen ondiepe boringen geregistreerd binnen 500 m afstand van het plangebied. In BISNederland zijn eveneens geen bodemkundige boringen geregistreerd binnen 500 m afstand.

Uit de beschrijving van een boring aan de overzijde van de Prinses Beatrixstraat vlakbij het plangebied (ARCHIS waarneming 58.190, zie verder paragraaf 2.5) blijkt dat op die plek het ongeroerde veen op -2,5 m N.A.P. aanwezig is, ca. 1,5 m diep.

Uit drie boringen tot 3,5 m diep die op 9 dec. jl. zijn geplaatst in het plangebied in het kader van milieuhygiënisch bodemonderzoek, blijkt dat de top van het natuurlijke ongeroerde veen tussen 100 en 150 cm diep aanwezig is. Op 3,4 m diepte is in één boring klei aangetroffen; vermoedelijk de top van de afzettingen van het Laagpakket van Wormer.⁴

² (de Mulder 2003)

³ (Geodan 2012)

⁴ communicatie per email met Grondslag BV, projectleider dhr. J. van de Wolfshaar, 10 dec. 2013

In het bodemloket van de provincie Utrecht zijn in het plangebied zijn Wbb locaties, onderzoeken of tanks geregistreerd. Het plangebied bevindt zich buiten het bekende toemaakdek gebied. De initiatiefnemer geeft echter aan dat via de Kerkvaart wel degelijk een toemaakdek is verspreid over het perceel.⁵

<i>Bron</i>	<i>Situatie plangebied, omschrijving</i>
Geologie	Hollandveen op Laagpakket van Wormer ⁶
Geomorfologie ⁷	Bebouwd
AHN ⁸	Het plangebied ligt op ca. -1,1 m NAP. De omliggende polders liggen tussen ca. -4,5 m NAP en -6 m NAP
Bodemkunde ⁹	Bebouwd

Tabel 1: Aardkundige waarden.

2.4 Bewoning en historische situatie

Op ca. 7 tot 9 meter diepte ligt in de ondergrond een dekzandlandschap uit de laatste IJstijd. In die periode woonden al mensen in het gebied. Ze leefden van het jagen op dieren en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Toen na het smelten van het IJ's een groot intergetijde gebied ontstond, leefden er nog steeds mensen. Nu konden ze zich alleen vestigen op de oevers van actieve kreken of op de hoog liggende ruggen van fossiele kreken. Echter, in de gemeente De Ronde Venen zijn weinig vondsten uit deze periode aangetroffen.¹⁰ Kloosterman e.a. verwijzen in dit verband naar het archeologisch en landschappelijk vergelijkbare gebied bij Swifterbant (Flevoland): de opgravingen aldaar tonen aan dat in dergelijke gebieden in het Neolithicum goed kon worden gewoond, en dat zelfs akkerbouw bestond.

Na het ontstaan en weer verdwijnen van de kreken 'verdronk' het landschap in veen. Wonen in het veen heeft mogelijk niet goed gekund in dit gebied gezien het ontbreken van aanwijzingen daarvoor, maar onmogelijk zal het niet geweest zijn gezien vondsten elders in Nederland in het veen in Zeeland en Holland (bijv. Ellewoutsdijk).¹¹

In 953 na. Chr. werd het gebied door de Duitse keizer Otto I aan de bisschop van Utrecht gegeven en die gaf rond 1100 de gebieden van de Ronde Venen ter ontginning uit.¹² Men is begonnen met het lint Demmerik (vóór 1138), dat vervolgens in noordelijke richting is verlengd tot in Vinkeveen. In tweede instantie is het lint van Mijdrecht aangelegd.¹³ Er ontstonden zgn. 'cope-ontginningen' die het landschap van de Utrechts – Hollandse veengebieden in grote mate hebben gevormd. De percelen (copes) hadden vaste breedte maten en werden als langgerekte stukken land uitgegeven met een oriëntatie loodrecht op een ontginningsbasis, meestal een bestaande rivierloop. Zo werkte men vanaf goed begaanbare gebieden de natte veengebieden in. De natste veenkussens werden rondom 'ingesloten' vanaf ontginningsassen; het radiale kavelpatroon dat

5 (provincie Utrecht)

6 (de Mulder 2003)

7 (Alterra Wageningen UR 2007)

8 (Geodan 2012)

9 (Alterra Wageningen UR 2012)

10 (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010)

11 (Sier 2004)

12 (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010)

13 (Blijdenstijn 2007)

bijvoorbeeld bij Vinkeveen goed zichtbaar is, is hiermee ontstaan.

Aan het begin werden de percelen gebruikt voor akkerbouw. Door de ontwatering klonk het veen na verloop van tijd dermate sterk in dat akkerbouw niet meer mogelijk was en moest men overstappen op veeteelt. Vanaf de 16^e eeuw nam de turfwinning een toevlucht om de honger naar brandstof van de grote steden te stillen en zo ontstonden op een aantal plaatsen plassen.

In 1575 maakt Beeldsnijder (Joost Jansz.) de “vernieuwde kaart van Noordholland en Westfriesland, benevens het voornaamste gedeelte van Rijnland, en daar aan grenzende landen.” (fig. 7). De ontginning is dan ruim 400 jaar oud. Het radiale patroon van de ontginningen is hierop goed zichtbaar. Het patroon van de wegen zal nadien weinig meer veranderen. Op de plek van van wat nu Mijdrecht is staat de aanduiding “Meije” en “Proosthuis” alsmede een kerk.

Op de kaart van De Landen van Utrecht staat de situatie in ca. 1743 (fig. 8). De as van het ontginningsdorp staat hierop ingetekend. Evenals de kerk en “t Huys Mijdrecht” ten noorden van het plangebied.

De kadastrale minuut (begin 19^e eeuw) geeft voor het eerst een nauwkeurige tekening van de locale situatie (fig. 9). Hierop beslaat het plangebied twee percelen omgeven door sloten. Het land ten westen van het ontginningslint is al grotendeels water. Op de percelen binnen het plangebied staan enkele gebouwen.

Op de Bonnekaarten uitgave 1874 kan men zien dat de polder ten westen van Mijdrecht is drooggemaakt. Binnen het plangebied is echter weinig veranderd. Op de uitgaven van 1881, 1889, 1901, 1914, 1922 en 1929 is binnen het plangebied eveneens nauwelijks verandering zichtbaar (zie uitgave 1874 en 1929 in fig. 10 en 11).

Na de Tweede Wereldoorlog worden de meeste van de sloten langs de wegen en tussen de percelen dichtgemaakt. Op het plangebied worden enkele gebouwen gesloopt en verrijst een nieuw gebouw (fig. 12 en 13 en 15). In fig. 14 is een foto weergegeven van het betreffende gebouw. Het betreft Huize De Krom; een villa. Op grond van het ontbreken van ramen bij de grond ontbreekt een kelder onder het voorhuis. De sloot die parallel aan de weg loopt, ligt nu (deels) onder het trottoir.¹⁴ Op de kaart uit 1949 (fig. 12) is de sloot langs de weg ook zichtbaar, naast het huidige plangebied. De weg is nu breder en het trottoir ligt dus waarschijnlijk over de gedempte sloot.

Na 1988 is alle bebouwing in het plangebied verwijderd en sindsdien is het in gebruik als tuin.

Bij de opdrachtgever, de omgevingsdienst en de gemeente is informatie nagevraagd over de aard (functie, kelders, fundering) van het gebouw dat na 1988 gesloopt is. Mogelijk is het een woonhuis geweest van de eigenaar van een drukkerij – de drukkerij heeft aan de Dorpsstraat 2 – 4 (overkant van de weg) gestaan. Relevante gegevens over de fundering en mogelijke aanwezigheid van kelders zijn niet aanwezig.

¹⁴ “Bij veel boerderijen uit vroeger tijden zit die onder het voorhuis met daarboven een opkamer. Dat is dan goed zichtbaar aan Kelder vensters en hogere ramen. [...] Het was vroeger duidelijk ook al als Villa in gebruik. Er zijn hier nog wel mensen van de fam. Verweij (van de locale drukkerij) die in dat huis zijn opgegroeid. Die sloot ligt zeker deels onder het huidige trottoir.” (pers. comm, dhr. Jan Winkel, vereniging De Proosdijlanden)

2.5 Bekende Waarden

De gegevens uit ARCHIS staan weergegeven in fig. 17. De gegevens staan toegelicht in tabel 2. Daarnaast zijn van de gemeentelijke kaarten een uitsneden weergegeven in fig. 18 tot en met 25.

Het plangebied ligt in de historische kern van Mijdrecht, een AMK terrein van hoge archeologische waarde.¹⁵ Direct aan de overzijde van de weg, aan het begin van de Dorpsstraat heeft de AWN een waarneming gemeld.¹⁶ Het betreft enkele boringen en een proefput van 1 bij 3 m. Zij troffen een 1,1 m dikke puinlaag aan die zij beschrijven als 'ophogings- of een afbraaklaag'. Op de overgang naar het ongeroerde veen lagen twee plavuizen met onbekende datering.

Op enkele honderden meters afstand van het plangebied is in het zuiden één onderzoek verricht en zijn rond de Dorpsstraat in het noorden meerdere onderzoeken verricht.

Op ca. 290 m naar het zuiden is een bureau- en booronderzoek verricht aan de Bozenhoven 57 – 63. De top van het ongeroerde veen bevindt zich daar tussen 0,8 en 1,4 m diep. Hierop bevindt zich een ophogingspakket uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De onderzoekers adviseren de aanleg van funderingssleuven archeologisch te laten begeleiden.

De onderzoeken ten noorden van het plangebied betreffen hoofdzakelijk bureau- en booronderzoeken. Voor een adres aan de Kerkvaart 19 is alleen bureauonderzoek uitgevoerd – vervolgonderzoek werd niet noodzakelijk geacht.¹⁷

Voor een adres aan de Dorpsstraat 62 – 64 is booronderzoek uitgevoerd. Zij troffen hierbij een fragment Siegburg aardewerk aan.¹⁸ Men heeft aanbevolen hier een archeologische begeleiding uit te voeren.¹⁹ Deze begeleiding is (nog) niet uitgevoerd.

Voor het projectgebied Haitsmahof, dat zich grofweg 100 m uitstrekt links en rechts van de Dorpsstraat ten zuiden van de Kerkvaart, is bureauonderzoek uitgevoerd en heeft men aanbevolen boringen te verrichten.²⁰ Voor het Prins Bernhardlaan – Oranje Nassau kwartier is een bureauonderzoek met veldtoets uitgevoerd. De onderzoekers dateerden het ophogingspakket als recent (NT-C) en gaven het gebied vrij.²¹

Voor het Zorgcentrum Nieuw Avondlicht is een bureauonderzoek uitgevoerd en is geadviseerd een booronderzoek uit te voeren.²² Dit vervolg is (nog) niet uitgevoerd.

Voor de Dorpsstraat 39 is bureauonderzoek en later proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.²³ Bij het proefsleuven onderzoek zijn archeologische resten aangetroffen op basis waarvan men concludeert dat het plangebied vanaf de veertiende eeuw “regelmatig of zelfs doorlopend” bewoond is geweest.

15 AMK terrein 11.917

16 waarneming 58.190

17 onderzoek 26.574

18 waarneming 412.306

19 onderzoek 30.654

20 onderzoek 35.326

21 onderzoek 42.745

22 onderzoek 59.137

23 onderzoeken 44.698 en 48.488, waarneming 435.369

Op één locatie bij het Proostenhuis is geofysisch onderzoek uitgevoerd in combinatie met enkele boringen. Het blijkt dat de locatie waar resten van het 12e eeuwse kasteel zouden moeten liggen ingrijpend is verstoord. Wel kon op basis van het onderzoek de vermoede ligging van het kasteelterrein en de voormalige grachten worden bevestigd.²⁴

Tussen de Dorpsstraat en de Stationsstraat zijn fundamente uit de 17e opgegraven en geregistreerd als waarneming.²⁵

Aan het Rietveld, ten noorden van het centrum van Mijdrecht zijn de resultaten van een bureauonderzoek en vier boringen als waarneming geregistreerd. In één van de boringen werd een laatmiddeleeuws aardewerkfragment aangetroffen.²⁶

Bij Hofland 6 is een waarneming gedaan bij een klein onderzoeksterrein dat vrijgegeven was omdat het de vrijstellingsgrenzen niet overschreed. Daarbij is in een profiel een humeuze ophogingslaag met fragmenten baksteen aangetroffen die waarschijnlijk tot ca. 1,5 m - mv diepte reikt. Hieronder bevindt zich het veen.

Bron	Omschrijving
AMK	Terrein 11.917: Terrein met sporen van bewoning. Het betreft de dorpskern van Mijdrecht. Langgerekte ontginningskern. Deze plaats ligt in een kom in het veenweidegebied. De omgrenzing is gebaseerd op een 1:50 000 topografische kaart uit 1849 en een 1:25 000 topografische kaart uit 1914.
Onderzoeksmeldingen	26.574 Kerkvaart 19 bureauonderzoek Geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk. ²⁷ 30.564: Dorpsstraat 62-64 booronderzoek Er is een archeologische indicator aangetroffen. Deze scherf Siegburg komt uit een ophogingspakket. Op basis van de gaafheid van de geologische ondergrond en de vondst kan gesteld worden dat het onderzoek de hoge archeologische waarde van AMK-terrein 11917 vooralsnog bevestigt. De onderzoekers denken dat in het plangebied mogelijk een behoudenswaardige vindplaats aanwezig is en adviseren om in het plangebied tijdens de sloop- en graafwerkzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien. ²⁸ 35.326 Haitsmahofgroot bureauonderzoek Op basis van de geologische ondergrond geldt een hoge verwachting voor vindplaatsen uit het Neolithicum in het westelijke deel van het plangebied. Vindplaatsen uit deze periode bevinden zich naar verwachting op de oeverwallen van een voormalige getijdgeul. De exacte diepte van deze oeverwallen is niet bekend maar naar verwachting bevindt de top zich binnen 1,0 m -Mv. Voor de Late Bronstijd t/m de Romeinse tijd geldt voor het plangebied een lage archeologische verwachting. In deze periode lag het plangebied in een veengebied en zal het te nat geweest zijn om geschikt te zijn voor bewoning. Op basis van de ligging in de historische kern van Mijdrecht en de datering daarvan geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Op grond van de kadastrale minuut uit de periode 1811-1832 en de gegevens uit de molendata-base wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van overblijfselen (funderingen) van gebouwen en een molen uit de vroege Nieuwe tijd (periode 16e - 18e eeuw) in het

24 onderzoek 44.221 en waarneming 430.033

25 waarneming 43.143

26 waarneming 57.697

27 (Molenaar 2008)

28 (Nederpelt 2008)

Bron	Omschrijving
	<p>plangebied. Op grond van de locatie van een kerk direct ten noordoosten van het plangebied wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van een kerkhof in dit deel van het plangebied (figuur 2). Indien aanwezig bevinden dergelijke overblijfselen zich dicht aan de oppervlakte. Op basis van de bouwhistorische gegevens is gebleken dat er op grote schaal gesloopt, verbouwd en nieuw gebouwd in het centrum van Mijdrecht. Verwacht wordt dat daarbij voornamelijk resten uit de Nieuwe tijd verstoord en/of verdwenen zijn aangezien deze direct aan of onder maaiveld verwacht worden. In hoeverre deze werkzaamheden ook de eventueel middeleeuwse bewoningssporen heeft verstoord, is op basis van het bureauonderzoek niet aan te geven. Ten behoeve van de aanleg van winkelcentrum De Lindeboom en Molenhof zal geheid zijn. Ook de overige bebouwing in het plangebied zal op heipalen gefundeerd zijn. De heipalen kunnen eventueel aanwezige vindplaatsen op de oeverwallen van een voormalige getijdegeul deels verstoord hebben.</p> <p>Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek wordt aanbevolen om aanvullend archeologisch onderzoek te laten verrichten in de vorm van een booronderzoek.</p> <p>42.745: Prins Bernhardlaan – Oranje Nassau kwartier bureauonderzoek met veldtoets</p> <p>Op basis van de geologische ondergrond van het plangebied gold een hoge verwachting voor vindplaatsen uit het Neolithicum in het westelijke deel van het plangebied. Vindplaatsen uit deze periode bevinden zich naar verwachting op de oeverwallen van een voormalige getijdengeul. Voor de Late Bronstijd t/m de Vroege Middeleeuwen gold voor het plangebied een lage archeologische verwachting. In deze periode lag het plangebied in een veengebied en zal het te nat geweest zijn om geschikt te zijn voor bewoning. Op basis van de ligging in de historische kern van Mijdrecht en de datering daarvan gold voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Op basis van het bestudeerde historisch kaartmateriaal werd geen bebouwing uit de Nieuwe tijd in het plangebied verwacht. Wel kunnen met bebouwing samenhangende archeologische resten als beer- /waterputten, sloten of bijgebouwen worden verwacht. Het kan niet worden uitgesloten dat zich in het plangebied nog wel oudere resten van bewoning, namelijk uit de periode Late Middeleeuwen tot Nieuwe tijd A, bevinden. Omdat het westelijk deel van het plangebied mogelijk sinds de vervening in de Late Middeleeuwen, maar in ieder geval in de Nieuwe tijd water is geweest en pas eind 19e eeuw is drooggelegd werden hier geen archeologische resten uit de Middeleeuwen of Nieuwe tijd verwacht. Wel moest op de locatie waar voorheen de oever (de huidige Prins Bernhardlaan) lag rekening worden gehouden met resten van een kade uit de Late Middeleeuwen - Nieuwe tijd, ook kunnen zich hier resten van beschoeiingen, aanlegsteigers en/of boten bevinden.</p> <p>Tijdens het veldonderzoek is onder de bouwvoor en de opgebrachte grond een oude akkerlaag of ophogingspakket aangetroffen. Deze laag dateert vermoedelijk uit de Nieuwe tijd C en is in het gehele plangebied aanwezig. De top van deze laag is tussen 0,8 en 2,65 m -Mv aangetroffen. Er zijn geen kreek- of oeverafzettingen uit het Neolithicum aangetroffen</p> <p>Op basis van de datering van de aangetroffen akkerlaag of ophogingspakket (uit de Nieuwe tijd C), het ontbreken van aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en het niet aantreffen van kreek- en oeverafzettingen wordt geen vervolgonderzoek in het plangebied aanbevolen.²⁹</p> <p>44.221 Proostenhuis booronderzoek en geofysisch onderzoek</p> <p>Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is een onderzoekslocatie binnen het plangebied begrensd en zijn de te</p>

29 (Eijk en Warning 2010)

verwachten structuren, hun globale ligging, grootte en aard geïnventariseerd. Deze hangen samen met de ligging van het voormalige kasteel het Proostenhuis dat vlak na de 12e eeuw gebouwd zou zijn en vóór 1811-1832 is afgebroken. De te verwachten structuren betreffen resten van de buiten- en binnengracht in de vorm van humeuze grachtvulling met mogelijk in de vulling aanwezig afbraakpuin van de kasteelgebouwen, resten van de wal (singel) en funderingsresten van afgebroken gebouwen op de hoofd- en voorburcht zoals een woontoren, bijgebouwen, torens en een weermuur. Ook worden er resten van houten beschoeiingen en bruggen verwacht. Op de hoofd- en voorburcht worden tevens resten verwacht van beer-/waterputten, kuilen, paden en tuin-/parkaanleg. In de grachtvullingen en mogelijk aanwezige beerputten worden zowel goed geconserveerde organische artefacten als paleo-botanische en zoöarcheologische resten verwacht.

De locatie is ingrijpend verstoord tijdens de aanleg/aanpassing van de vaart, dijk, weg en parkeerplaats. Mogelijk zijn slechts resten bewaard gebleven onder de dijk, het fietspad en de weg: een circa 30 m brede noord - zuid georiënteerde strook dwars over de hoofdburcht en de binnengracht tussen hoofd- en voorburcht. Ter hoogte van de vaart en de parkeerplaats zullen eventuele resten zonder twijfel opgeruimd zijn.

De resultaten van het booronderzoek bevestigen grotendeels de begrenzing van het kasteleiland en grachten op basis van de projectie van de kadastrale minuut uit 1811-1832. Enkele uit de historische prenten en bronnen bekende elementen, konden met een redelijke zekerheid getraceerd worden. Resten van de buitengracht zijn aangetroffen in de boringen 27, 29 en 31. De buitengracht kon naar het noorden en zuiden begrensd worden, waarbij het ontbreken van grachtvulling in de boringen 14, 32 en 33 doorslaggevend was. De vulling van de binnengracht is aangetroffen in boring 4, waarbij aannemelijk lijkt dat het hout dat in de boringen 3, 5, 11 en 12 is aangetroffen, samenhangt met houten beschoeiingen van de binnengracht of mogelijk resten van steigers of bruggen. Op het terrein waar op basis van de projectie van de kadastrale minuut de hoofdburcht verwacht werd, zijn resten van bakstenen funderingen of uitbraaksleuven aangetroffen in de vorm van ondoordringbaar rood baksteenpuin in de boringen. Op basis van de locatie van het puin, in combinatie met de op de prent uit 1630 afgebeelde situatie en andere historische bronnen, is een reconstructie van de ligging van de woontoren met de latere (17e-eeuwse) tweebeukige aanbouw met keuken gemaakt.

Tijdens een verkennend booronderzoek naar de mogelijke resten van kasteel Het Proostenhuis te Mijdrecht zijn in een aantal boringen puin, leisteen en aardewerk aangetroffen. Mogelijk houden deze verband met de funderingen die zijn aangetroffen in de vorm van een ondoordringbare puinlaag op circa 4,3 m -NAP en grachtvulling ook op 4,3 m -NAP.³⁰

44.698 Dorpsstraat 39 te Mijdrecht bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied deel uitmaakt van een uitgestrekt veengebied dat vanaf het neolithicum is ontstaan en pas in de elfde eeuw is ontgonnen. In de twaalfde/dertiende eeuw is in de omgeving van het plangebied bebouwing van Mijdrecht verzeen. Het is niet bekend of ook het plangebied vanaf deze beginperiode bebouwd is geweest, maar gezien de ligging nabij de kerk en het Proostenhuis is dit niet onwaarschijnlijk. Bekend is dat het plangebied in ieder geval in het begin van de negentiende eeuw bebouwd is geweest. Op basis van deze gegevens is aan het plangebied een middelhoge verwachting voor archeologische waarden (vuursteenvindplaatsen) toegekend. Deze archeologische waarden worden op een diepte van 9,3 à 10,6 m -mv in het pleistocene (dek)zand verwacht. Voor archeologische waarden uit het laat mesolithicum tot vroege bronstijd, die zich op een diepte van 5 à 6 m -mv in kreekafzettingen kunnen bevinden, geldt een hoge

30 (Jordanov 2011)

Bron	Omschrijving
	<p>verwachting. Voor archeologische waarden uit de late middeleeuwen tot nieuwe tijd geldt een hoge verwachting. De waarden worden in het (zandige) veen, aan of nabij het oppervlak, verwacht.</p> <p>Op basis van deze verwachting wordt een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven geadviseerd om de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijk kwaliteit van de archeologische waarden vast te stellen. De werkzaamheden kunnen pas plaatsvinden als de bestaande bebouwing is gesloopt. Om de aanwezige archeologische resten te beschermen dient de sloop uitsluitend boven het huidige maaiveld plaats te vinden.³¹</p>
	<p>44.889 Bozenhoven 57- 63 booronderzoek</p> <p>Op basis van het bureauonderzoek gold een hoge verwachting voor vindplaatsen uit het Neolithicum op mogelijk aanwezige oevers van getijdegeulen in het plangebied. Voor de periode vanaf de late Bronstijd tot en met de Middeleeuwen gold voor het plangebied een lage archeologische verwachting. Op basis van de ligging in de historische kern van Mijdrecht en de datering daarvan gold voor het plangebied een middelmatige archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De kans is groot dat oudere resten sterk verstoord zijn door recente bouwactiviteiten.</p> <p>Variërend tussen circa 0,8 en 1,4 m -Mv, is onder een laag met recente bodemverstoringen, een veenlaag met archeologische indicatoren aangetroffen. Dit pakket is geïnterpreteerd als een antropogeen ophogingspakket dat verband houdt met bewoning op ontginningsas uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd; een potentieel archeologisch niveau. De aanwezigheid van fundamenten van vroeg 19e eeuwse gebouwen is onduidelijk. Het is mogelijk dat de 2 gestuite boringen (boringen 2 & 3) hierdoor verklaard worden. De recente verstoringen hebben waarschijnlijk een deel van de eventueel aanwezige archeologische resten aangetast. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een (bewoonbare) kreekkrug in de ondergrond van het plangebied aangetroffen.</p> <p>Ten aanzien van het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen wordt aanbevolen de sloop van de huidige bebouwing en het graven van de funderingssleuven archeologisch te laten begeleiden, conform het protocol opgraven.³²</p>
	<p>48.294 RVKE bureauonderzoek</p> <p>Onderzoek ten behoeve van Restauratie / Consolidatie</p>
	<p>48.488 Mijdrecht, Dorpsstraat 39, proefsleuven</p> <p>Dit onderzoek is uitgevoerd n.a.v. Tijdens het onderzoek zijn in totaal 84 spoornummers uitgedeeld aan zowel muurresten, vloeren en stenen, maar ook aan lagen en verstoringen. Er zijn diverse muren en vloeren vrijgelegd en gedocumenteerd. Deze vormen in totaal zes structuren. Vermoedelijk gaat het om de resten van woonhuizen in de historische kern van Mijdrecht. De oudste structuur kan vanaf de veertiende/vijftiende eeuw gedateerd worden. De hierna gebouwde structuren dateren uit of vanaf de zestiende/zeventiende en de zeventiende /achtste eeuw. Een groot aantal vloertegels was nog goed bewaard gebleven. Van de muren zijn veelal meerdere steenlagen bewaard gebleven, soms slechts de fundering. De conservering van de sporen en vondsten is over het algemeen zeer goed. De vondsten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk. Andere aangetroffen vondstcategorieën zijn glas, pijpjarde en dierlijk bot. Tevens is er een monster van een funderingsplank genomen en zijn er houten paaltjes verzameld. Het hout is goed geconserveerd. Ook conserveringsgraad van het botmateriaal is hoog. Geconcludeerd kan worden dat het plangebied vanaf de veertiende eeuw regelmatig of zelfs doorlopend bewoond is geweest. Verschillende woningen en of andere gebouwen</p>

31 (Boer 2011)

32 (Coppens en Kroes 2011)

Bron	Omschrijving
	<p>hebben elkaar afgewisseld door de eeuwen heen.³³</p> <p>Het plangebied is vrijgegeven voor de geplande bouwwerkzaamheden.</p> <p>49.429 Molenhof bureau- en booronderzoek</p> <p>Er wordt geadviseerd om een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (IVO) karterende fase uit te laten voeren. Aangezien niet uitgesloten kan worden dat in het dekzand nog dieper ingegraven sporen aanwezig kunnen zijn en dergelijke sporen door het ontbreken van een cultuurlaag niet met een booronderzoek op te sporen zijn, wordt geadviseerd om het veldonderzoek uit een proefsleuvenonderzoek te laten bestaan. Het proefsleuvenonderzoek kan beperkt blijven tot dat deel van het plangebied waar ook werkelijk bodemingrepen plaats gaan vinden.³⁴</p> <p>59.137 Zorgcentrum Nieuw Avondlicht bureauonderzoek</p> <p>Selectieadvies: Archeologische begeleiding van de sloop van seniorencomplex en verzorgingstehuis. Proefsleuven langs de Dorpsstraat ten oosten van het huidige verzorgingstehuis, naast het huidige seniorencomplex en op het huidige parkeerterrein.</p> <p>Booronderzoek d.m.v. 3 diepe boringen om diepteligging onderliggende prehistorische niveaus te bepalen (top kreekrug en dekzand). Zo mogelijk combineren met IVO-P.</p> <p>59.631 Prinses Beatrixlaan Bozenhoven</p> <p>Dit onderzoek.</p>
<p>Waarnemingen</p>	<p>43.143 Mijdrecht – Centrum; Dorpsstraat</p> <p>Fundamentresten uit de 17e eeuw en later, opgegraven in het centrum van Mijdrecht, o.m. na sloop van een winkelpand. Opgravingsterrein bevindt zich tussen Dorpsstraat en Stationsstraat en aan de Kerkstraat. Fragmenten steen en keramiek, vnl. uit de Nieuwe tijd. Enkele fragmenten steengoed uit mogelijk LMEB.³⁵</p> <p>57.697 Rietveld</p> <p>In de historische kern van Mijdrecht langs de middeleeuwse ontginningsas is een bureauonderzoek met veldtoets uitgevoerd. In een van de 4 boringen is in de verstoorde veenlaag een laatmiddeleeuwse keramiekscherf aangetroffen.</p> <p>58.190 Dorpsstraat 1-7</p> <p>De AWN en de Hist. vereniging groeven na 5 Edelmanboringen een putje (1x3m). Op het natuurlijk veen op -2.50 NAP lag een 1.1 dikke puinlaag uit ca. 1900, met erin vondsten uit de periode vanaf ca. 1550. De puinlaag is een ophogings- of een afbraaklaag. Net boven op het natuurlijk veen lagen twee plavuizen (24x24x3). Volgens Hoogers en Lefers is het gebied voor het eerst bewoond aan het eind van de 17e eeuw.³⁶</p> <p>412.306 Dorpsstraat 62-64</p> <p>Hoort bij onderzoeksmelding 30.564.</p> <p>Eén fragment Siegburg LMB – NTA</p> <p>430.033 Proostenhuis</p> <p>Hoort bij onderzoeksmelding 44.221</p> <p>Tijdens een verkennend booronderzoek naar de mogelijke resten van kasteel Het Proostenhuis te Mijdrecht zijn in een aantal boringen puin, leisteen en aardewerk aangetroffen. Mogelijk houden deze verband met de funderingen die zijn aangetroffen in de vorm van een ondoordringbare puinlaag op circa 4,3 m -NAP en grachtvulling ook op 4,3 m -NAP.</p>

33 (Nes 2013)

34 (Warning 2011)

35 (Redactie 1997)

36 (Redactie 2000)

Bron	Omschrijving
	<p>Melding van fundering en gracht.</p> <p>432.977 Hofland 6</p> <p>Na het uitgraven van een bouwput op de locatie Hofland 6 is door de regio-archeoloog van de Milieudienst Zuidoost-Utrecht een waarneming verricht teneinde het gevoerde beleid te toetsen (het terrein is vrijgegeven omdat het plan de ondergrenzen niet overschreed). Hierbij is geconstateerd dat zich in het plangebied waarschijnlijk behoudenswaardige archeologische resten hebben bevonden (muurresten, water-/ of beerput, etc) behorende tot de historische bebouwing van Mijdrecht. In een profiel is een humeuze ophogingslaag met fragmenten baksteen aangetroffen die waarschijnlijk tot ca. 1,5 m - mv diepte reikt. Hieronder bevindt zich het veen. Direct achter de gesloopte bebouwing van het 19e eeuwse pand Hofland 6 is in de afval laag een groot fragment (ca. een derde) van een waarschijnlijk 17e eeuwse kookpot aangetroffen. De onderzijde was beroet en op enkele oude breukvlakken is roet aangetroffen. Het stuk is waarschijnlijk tijdens het verhitten gesprongen en daarna afgedankt. Diverse fragmenten keramiek LMEB tot NTA.</p> <p>435.369 Dorpsstraat 39</p> <p>Hoort bij onderzoeksmelding 48.488</p> <p>Keramiek uit de LMEA en recenter</p> <p>58.190 Dorpsstraat 1 – 7</p> <p>De AWN en de Hist. vereniging groeven na 5 Edelmanboringen een putje (1x3m). Op het natuurlijk veen op -2.50 NAP lag een 1.1 dikke puinlaag uit ca. 1900, met erin vondsten uit de periode vanaf ca. 1550. De puinlaag is een ophogings- of een afbraaklaag. Net boven op het natuurlijk veen lagen twee plavuizen (24x24x3). Volgens Hoogers en Lefers is het gebied voor het eerst bewoond aan het eind van de 17e eeuw.</p>
Vondstmeldingen	Geen
Gemeentelijke kaart De Ronde venen	<p>Oude stijl:</p> <p>Kaartbijlage 1 Midden en Laat Neolithicum: Kreekrug in de ondergrond – hoge archeologische verwachting</p> <p>Kaartbijlage 2 Bronstijd tm Vroege Middeleeuwen: lage verwachting</p> <p>Kaartbijlage 3 Late Middeleeuwen tm Nieuwe tijd: Archeologische waarneming (nr. 58.190) en terrein van hoge archeologische waarden (AMK terrein 11.917).</p> <p>Actuele archeologische beleidskaart van de gemeente:</p> <p>Het plangebied ligt in de paarse zone = AWG2, Archeologisch Waardevol Gebied 2, onderzoeksvrijstelling plangebieden tot 50 m2.</p>

Tabel 2: Bekende waarden in tot ca. 500 m van het plangebied.

2.6 Gespecificeerde verwachting

In het plangebied bestaat de bodemopbouw vermoedelijk uit een veenrestant op kreekafzettingen uit het Neolithicum op dekzand uit het Pleistoceen. In het plangebied kunnen zodoende archeologische resten aanwezig zijn uit drie perioden. De top van de kreekafzettingen wordt op -4,5 m NAP of dieper verwacht. De top van het Pleistoceen ligt op -8 m NAP of dieper. De beoogde werkzaamheden zullen alleen het bovenste niveau vergraven.

Mesolithicum: In de ondergrond bevindt zich een dekzandlandschap dat in het Mesolithicum is verdrongen. Op dit niveau kunnen zich resten van jager – verzamelaars aanwezig zijn uit het Paleo- en Mesolithicum.

Neolithicum: In de ondergrond bevindt zich mogelijk een rug van een kreek van voordat het gebied onder veen bedekt raakte. Op en in de kreekafzettingen kunnen resten uit het Neolithicum aanwezig zijn. Archeologische resten bestaan uit resten van erven en boerderijen. De archeologische resten bevinden zich in de top van de kreekafzettingen. De top van de kreekafzettingen worden verwacht onder het veen, op ca. 3,5 m onder maaiveld of dieper.

Middeleeuwen – Nieuwe Tijd: Het plangebied bevindt zich tevens in de historische kern van Mijdrecht. In het plangebied kunnen daarom resten aanwezig zijn van bewoning uit de Middeleeuwen en recenter. Resten uit deze perioden bevinden zich in of op het veen binnen ca. 1,5 m diepte. Archeologische resten manifesteren zich als een spreiding van artefacten in een matrix van veen.

Tot het midden van de 20^e eeuw bestond het plangebied uit twee percelen die van de hoofdweg en onderling waren gescheiden door sloten. Tot 1988 heeft bebouwing gestaan in het perceel. Nu is het terrein onbebouwd. Zowel het graven van sloten en het bouwen en slopen van panden zal hebben geleid tot bodemverstoring, maar de omvang daarvan is onbekend. De conservering van eventuele archeologische resten zal, voor zover deze niet zijn vergraven, gezien de hoge grondwaterstand, goed zijn.

3 Booronderzoek

3.1 Doel en Vraagstelling

Het doel van Inventariserend Veldonderzoek is om de gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen en te verfijnen. Het veldonderzoek is uitgevoerd als booronderzoek (IVO – O) had de verkennende vorm.

Het verkennende veldonderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee kunnen kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor de volgende vormen van onderzoek.

3.2 Methode

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2, in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek bestond uit een booronderzoek (specificatie VS03).

De boringen zijn geplaatst op basis van de eisen van de gemeente, nl.: 10 boringen in totaal verdeeld over de twee historisch erven (vier per erf, op basis van de minuut, zie fig. 9) en het tussengebied. Twee boringen zijn tot 4,5 m diep geplaatst. De boringen zijn gezet met een 7 cm Edelmanboor en 3 cm guts. De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens ASB 1.1 van het NITG-TNO waarin onder meer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN 5104 wordt gehanteerd.³⁷ De X en Y coördinaten van de boringen zijn ingemeten ten opzichte van de lokale topografie.

3.3 Resultaten en interpretatie

De locatie van de boringen staat in fig. 22 weergegeven. De boorgegevens zijn achteraan bijgevoegd als Bijlage 1. Op basis van de boorgegevens zijn twee doorsnedes weergegeven in fig. 23.

Op -5 m NAP bevindt zich de top van een sterk siltige kalkarme kleilaag. De kleilaag is geïnterpreteerd als kreekafzettingen van het Laagpakket van Wormer.

Op kleilaag ligt een pakket veen. Het veen is bruin en bevat onderin riet- en zegge resten. Naar boven toe neemt het aandeel riet af en neemt het aantal houtfragmenten toe. Onderin is het veen daarom geïnterpreteerd als rietzeggeveen; bovenin als bosveen. De diepteligging van de top van het natuurlijke veen varieert tussen -2 en -3 m NAP en is gemiddeld aanwezig op -2,5 m NAP. In boorprofiel 5 is de top van het veen veraard en compact; in de overige boringen ontbreekt een veraarde top.

Op het veen ligt een omgewerkte kleilig veenpakket met veel antropogene inluitsels en materiaal van elders: het pakket bevat kleibrokken, veenbrokken, betonresten, cementresten, puin en zandbrokken.

In boorprofiel 3 zijn twee fragmenten aardwerk tussen 50 en 70 cm diepte en in boorprofiel 5 is één fragment aardwerk aangetroffen op 70 cm diepte. Het zijn alle drie fragmenten van roodbakkend aardwerk. Eén fragment is aan één zijde zwart geblakerd en op de rand geglazuurd. De fragmenten dateren vermoedelijk

---

³⁷ (Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989)

in de Nieuwe Tijd. De fragmenten aardewerk in boorprofiel 3 komen uit een gedempte sloot.

In boorprofielen 1, 2 en 9 was relatief veel baksteen aanwezig in de bovengrond. Waarschijnlijk zijn de fragmenten baksteen afkomstig van de sloop van de bebouwing die in het noorden van het perceel heeft gestaan.

Onderin het omgewerkte pakket bevindt zich een zandige of kleiige laag, vaak met een donker grijze of donker bruin-grijze kleur. Deze laag representeert het eerste (oudste) ophogingspakket. Deze laag staat aangeduid de profielen (fig. 23). De laag kan echter niet gedateerd worden vanwege het ontbreken van dateerbare archeologische indicatoren. Deze laag is niet aanwezig of niet herkend in boorprofielen 3, 5 en 7. De – vermoedelijk moderne – fragmenten baksteen in deze laag in boorprofielen 1, 2 en 9 kunnen zijn veroorzaakt door naval in het boorgat. Behalve in boorprofiel 6, die is beschreven aan de zuidrand van het plangebied, bevindt de top van deze laag zich op 90 cm diepte (ca. -2 m NAP), of dieper. In boorprofiel 6 bevindt de top van deze laag zich op 30 cm.

4 Conclusie

- Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?

De bouw van drie woningen. De bodem wordt daarbij waarschijnlijk verstoord tot ca. 80 cm en plaatselijk (kelders) tot 300 cm.

- Zijn in het gebied (mogelijk) archeologische waarden aanwezig, en zo ja, waaruit bestaan deze?

In het plangebied zijn mogelijk archeologische waarden aanwezig uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het betreft bebouwing langs het ontginningslint van Mijdrecht. Uit het booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied bestaat uit een omgewerkt pakket veen op intact veen op kreekafzettingen van het Laagpakket van Wormer. De kreekafzettingen zijn – gezien de diepe ligging – niet nader onderzocht. Door het midden van het plangebied loopt een gedempte sloot (boring 3, en zie kadastrale minuut in fig. 9).

In het omgewerkte pakket kan een oudste fase worden onderscheiden waarvan de top zich bijna overal bevindt op 90 cm of dieper. Aan de zuidrand van het plangebied ligt de top in één boring op 30 cm. Deze oudste fase kan niet worden gedateerd vanwege het ontbreken van indicatoren. De kans bestaat dat deze laag zijn oorsprong heeft in de periode van de eerste ontginning van het dorp (12e eeuw). Het bovenliggende materiaal bevat op veel plaatsen moderne baksteen fragmenten en is waarschijnlijk 20^e eeuws.

- Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?

Bij bodem ingrepen dieper dan 90 cm worden mogelijk behoudenswaardige archeologische resten verstoord. De ligging van de geplande kelders is weergegeven in fig. 24 en geprojecteerd op de kadastrale minuut in fig. 25). Hieruit blijkt dat de kelder op het middelste perceel vrijwel geheel in een gedempte sloot staat gepland. De kelder op het zuidelijke perceel valt midden op het historische erf.

- Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

Naar verwachting wordt een archeologisch niveau met potentieel behoudenswaardige resten geroerd bij de aanleg van de kelder op het zuidelijke perceel. Vanwege de beperkte omvang van de bodemingreep wordt aanbevolen eventuele archeologische waarden veilig te stellen door middel van een archeologische begeleiding van de civiele werkzaamheden bij het uitgraven van de kelder.

---

5 Advies

In het plangebied bevindt zich een archeologische laag waarin mogelijk behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn. Dit niveau bevindt zich in vrijwel het hele plangebied dieper dan 90 cm (ca. -2 m NAP).

De voorgenomen ingreep zijn bodemingrepen dieper dan 90 cm gepland daar waar kelders worden aangelegd. De kelder van het middelste perceel valt echter grotendeels in een gedempte sloot. Naar verwachting worden hier dus geen archeologische waarden geroerd.

De plaats waar de kelder op het zuidelijke perceel staat gepland, ligt midden in een historisch erf. Bureau voor Archeologie adviseert daarom de civiele werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de kelder op dit perceel archeologisch te begeleiden zodat mogelijke archeologische waarden kunnen worden gedocumenteerd.

Daarnaast moet bij het plaatsen van funderingspalen – die door het archeologische niveau heen zullen gaan – rekening gehouden worden met een zo archeologie vriendelijk mogelijke methode zodat de verstoring van het archeologische niveau beperkt blijft. De laatste inzichten gaan er vanuit dat grondverdringende heipalen hiervoor de beste oplossing zijn.

Ondanks dat dit onderzoek met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is uitgevoerd, is het echter nooit uit te sluiten dat toch archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden op dieptes en in plaatsen waar deze niet werden verwacht. Bureau voor Archeologie wijst er in dat geval erop dat men bij bodemversturende activiteiten verplicht is om eventuele vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OCW conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Ronde Venen.

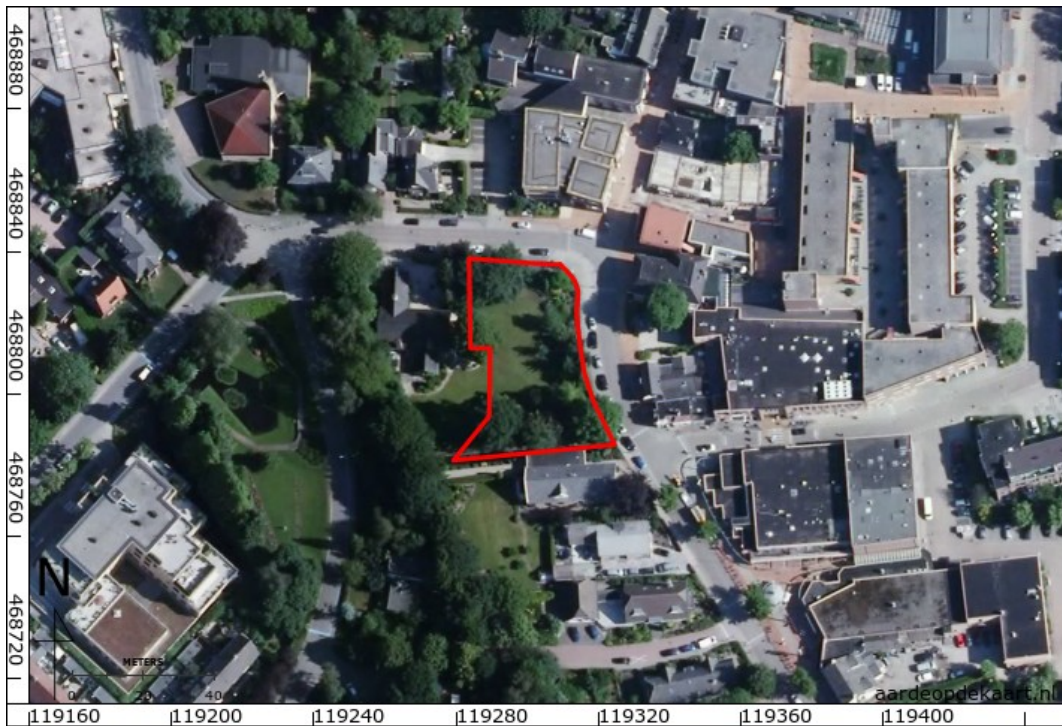
6 Literatuur

- Alterra Wageningen UR. 2007. "Aardkunde". <http://www.aardkunde.nl/>.
- . 2012. "BISNederland". *Bodemkaart 1 : 50 000*. <http://www.bodemdata.nl/>.
- Beeldsnijder. 1575. "Caerte van Noorthollant beghinende van Noortendt, Zuytwards up tot om Leyden toe; voorts streckende Oostwaerts tot om Utrecht weder Noortwärts up in de Zuider Zee met alle sijn steden, dorpen, dijcken, weggen, wateren en vaerten, daer inne begrepen elcx na syne rechte gheleghet. Titelvariant: Land-caerte ende water caerte van Noort-Hollandt ende West-vrieslandt met d'aenliggende landen Tot Amsterdam, ghedruckt by Herman Allertsz., Koster van die Nieuwkerck. Anno M.D.C.VIII, 1608". Amsterdam: Herman Allertsz. Koster. http://dpc.uba.uva.nl/cgi/i/image/image-idx?sid=5906df9c389ae5212c56be101af234c1;type=boolean;view=reslist;c=carto;;rgn1=carto_ve;q1=Beeldsnijder.
- Bernard de Roy. 1770. "Nieuwe kaart van den Lande van Utrecht". Amsterdam: Johannes Covens en Cornelis Mortier. <http://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-249182&lan=en#page//98/15/72/98157271597383151294511064783805227493.jpg/mode/1up>.
- Blijdenstijn, Roland. 2007. "Tastbare tijd cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht". Utrecht: Provincie Utrecht.
- Boer, E.A.M. de. 2011. "GEMEENTE DE RONDE VENEN PLANGEBIED DORPSSTRAAT 39 TE MIJDRECHT Archeologisch bureauonderzoek". BAAC rapport V-11.0004. Deventer: BAAC bv.
- Bosch, J.H.A. 2008. "Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1: Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2". 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
- Coppens, C.F.H., en R.A.C. Kroes. 2011. "Plangebied Bozenhoven 57-63 te Mijdrecht Gemeente De Ronde Venen Archeologisch vooronderzoek: een bureau-en inventariserend veldonderzoek (verkennende en karterende fase)". RAAP-notitie 3829. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- De Mulder, E.F.J. 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhof: Groningen [etc.].
- Eijk, J.H.M. van, en S. Warning. 2010. "Plangebied Prins Bernhardlaan, Oranje Nassau Kwartier te Mijdrecht. Gemeente De Ronde Venen. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (karterende fase)". RAAP-notitie 3556. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Geodan. 2012. "AHN". <http://ahn.geodan.nl/ahn/>.
- Google Street View. "Street View". <https://maps.google.nl/>.
- Het Utrechts Archief. 2014. "De Krom met bebouwing te Mijdrecht". Bezocht januari 20. http://www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/beeldmateriaal/fotografische_documenten/1940-1950/13743.
- Jordanov, M. 2011. "Plangebied voormalig kasteel het Proostenhuis, gemeente De Ronde Venen". RAAP rapport 2273. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Kloosterman, P. 2011. "Toelichting archeologische beleidskaart gemeente De Ronde Venen". Adviesdocument 495. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Kloosterman, P., S. Molenaar, en M. Rietkerk. 2010. "Boeren op krekken en

- venen. Een archeologische vindplaatsen- en verwachtingenkaart en een cultuur historische kenmerkenkaart voor de gemeente De Ronde Venen". RAAP-rapport 1633. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Molenaar, S. 2008. "Plangebied Kerkvaart 19 te Mijdrecht, gemeente De Ronde Venen; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek". RAAP-notitie 2598. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. *Geotechniek: classificatie van onverharde grondmonsters*. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- Nederpelt, S. 2008. "een Bureauonderzoek en een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend booronderzoek". ADC-rapport 1615. Amersfoort: ADC-ArcheoProjecten.
- Nes, E. de. 2013. "Mijdrecht, Dorpsstraat 39 gemeente De Ronde Venen (Utr.) Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven". Steekproefrapport 2011-09/11. Utrecht: De Steekproef.
provincie Utrecht. "Webkaart Bodemloket".
<http://webkaart.provincie-utrecht.nl/index.do?kaarten=683%2C684&nakaarten=679%2C681%2C682>.
- Redactie. 1997. "De Ronde Venen, Mijdrecht". In *Archeologische Kroniek provincie Utrecht 1992 - 1993*, 64. Utrecht: Provincie Utrecht en Stichting Publicaties Oud-Utrecht.
- . 2000. "De Ronde Venen, Mijdrecht, Dorpsstraat". In *Archeologische Kroniek provincie Utrecht 1998 - 1999*, 92. Utrecht: Provincie Utrecht en Stichting Publicaties Oud-Utrecht.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. "Archis 2".
<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>.
- Sier, M. 2004. "Ellewoutsdijk in de Romeinse tijd". ADC-rapport 200. Amersfoort: ADC-ArcheoProjecten.
- SIKB. 2010. "Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems". SIKB.
- Warning, S. 2011. "Plangebied Molenhof in Mijdrecht : gemeente De Ronde Venen : archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)". RAAP-notitie 4054. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- WatWasWaar. "WatWasWaar". <http://watwaswaar.nl/>.

Figuren

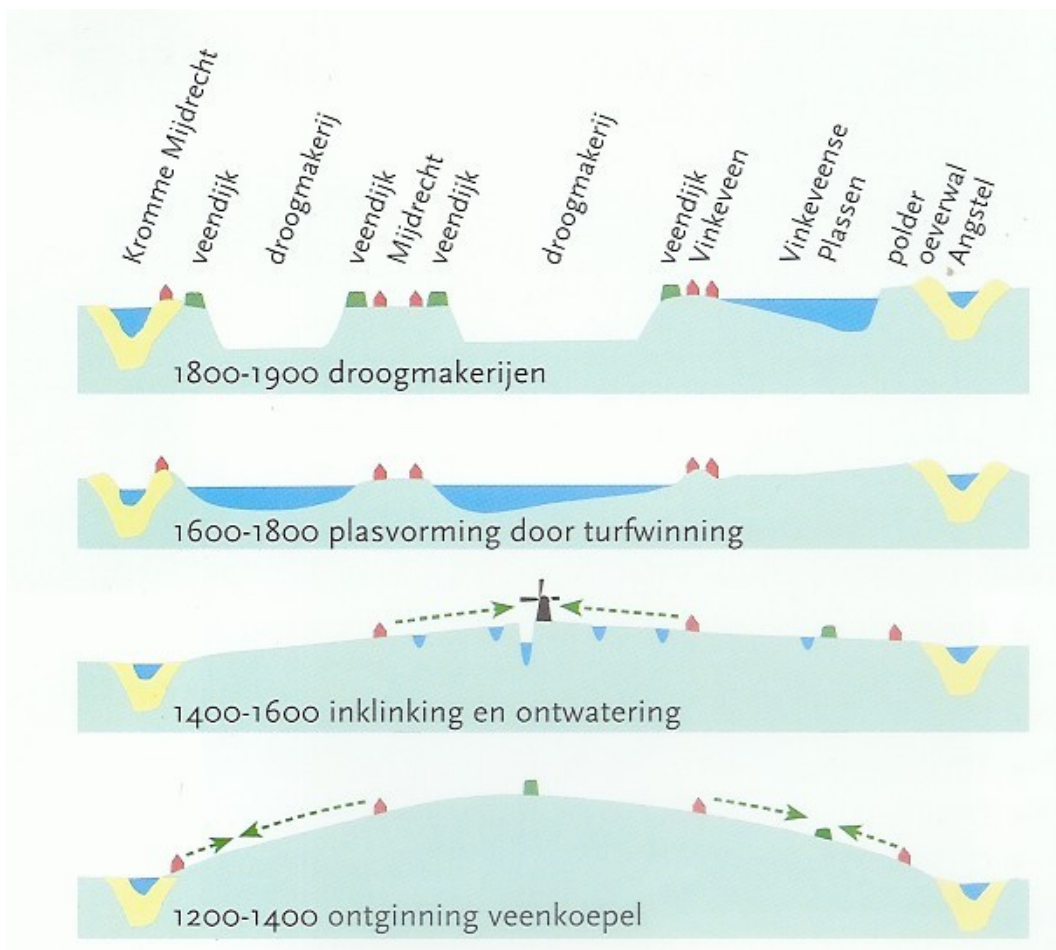
Figuur 3: Luchtfoto van het plangebied.

Figuur 4: Foto vanaf de Bozenhoven in de richting van het plangebied (Google Street View).

Figuur 5: Plan met de ligging van de huizen.

Figuur 6: Ontwikkeling van De Ronde Venen 1200 tot heden (Blijdenstijn 2007).

Figuur 7: Uitsnede uit de kaart van Beeldsnijder ca. 1575 (Beeldsnijder 1575). De globale ligging van het plangebied is met een cirkel aangeduid.

Figuur 8: Kaart uit 1743 van De Roy (Bernard de Roy 1770).

Figuur 9: Kadastrale minuut ca. 1811 (WatWasWaar).

Figuur 10: Bonnekaart 1874 (WatWasWaar). Het plangebied is aangeduid met een rode cirkel.

Figuur 11: Bonnekaart 1929 (WatWasWaar).

Figuur 12: Topografische kaart 1949 (WatWasWaar).

Figuur 13: Topografische kaart 1969 (WatWasWaar).

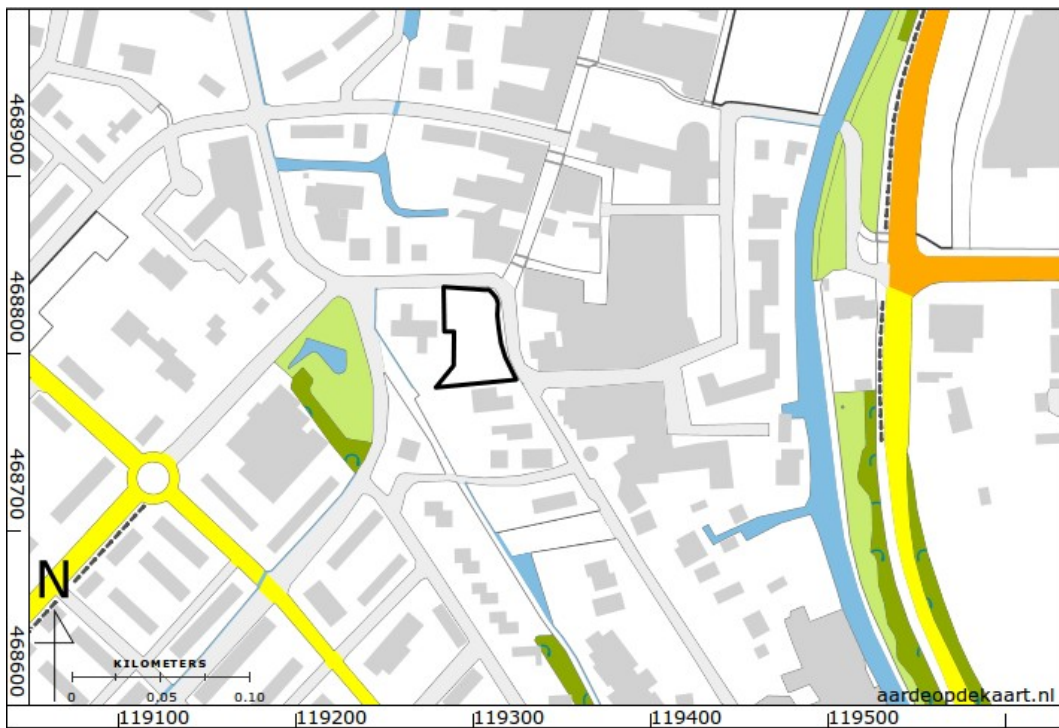

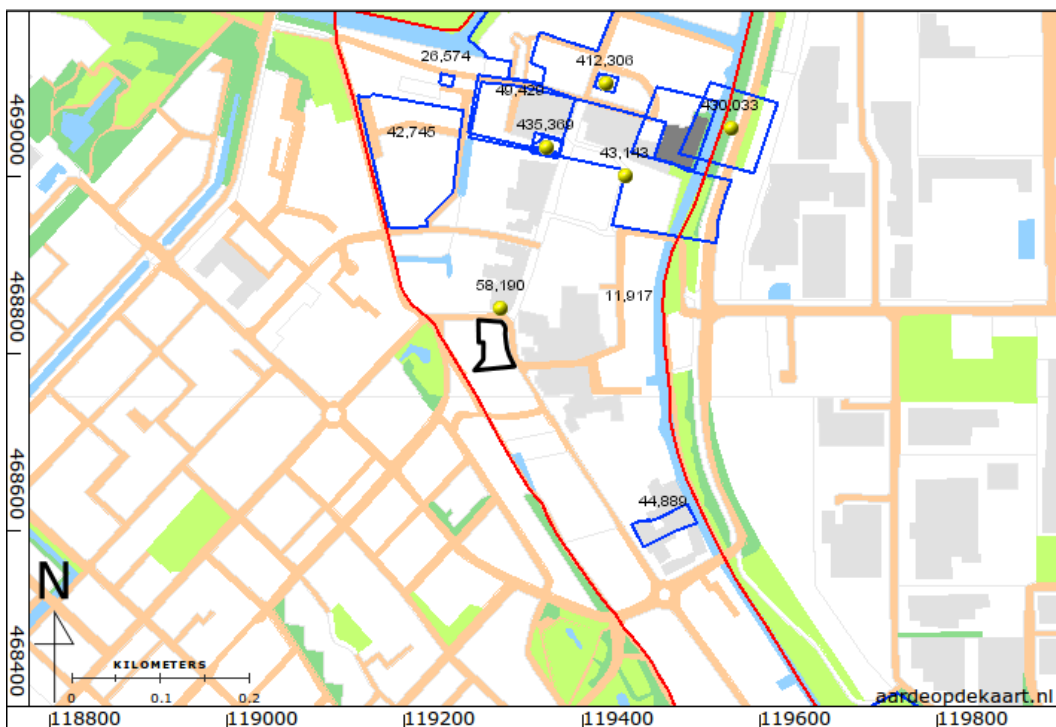
Figuur 14: Foto uit ca. 1946 – 1951 (Het Utrechts Archief 2014).

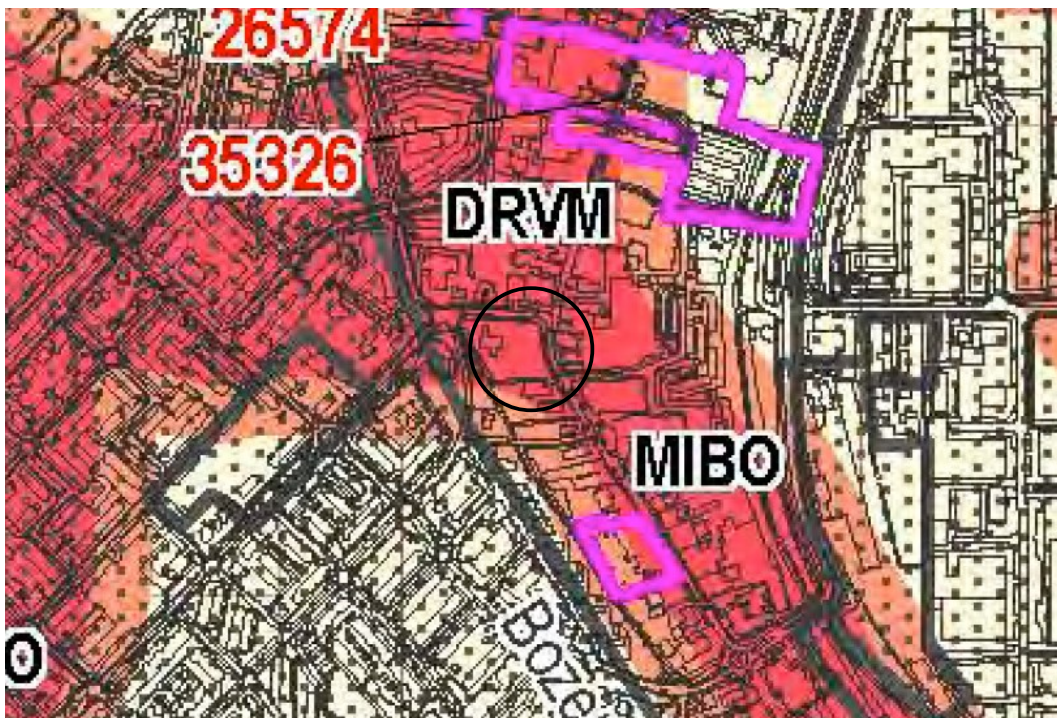
Figuur 15: Topografische kaart 1988.

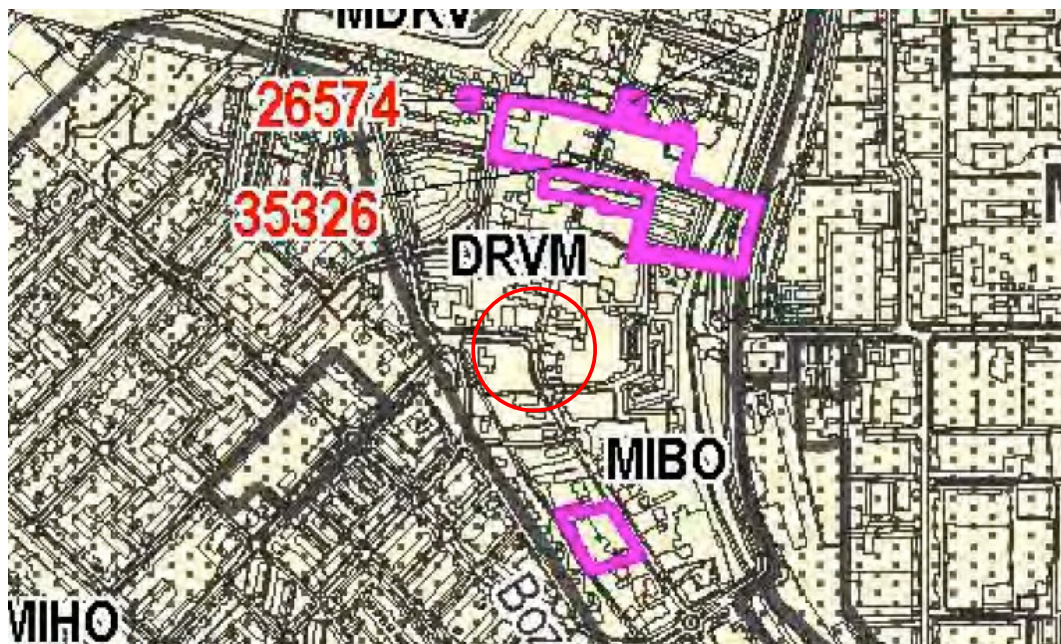
Figuur 16: Actuele topografische kaart.

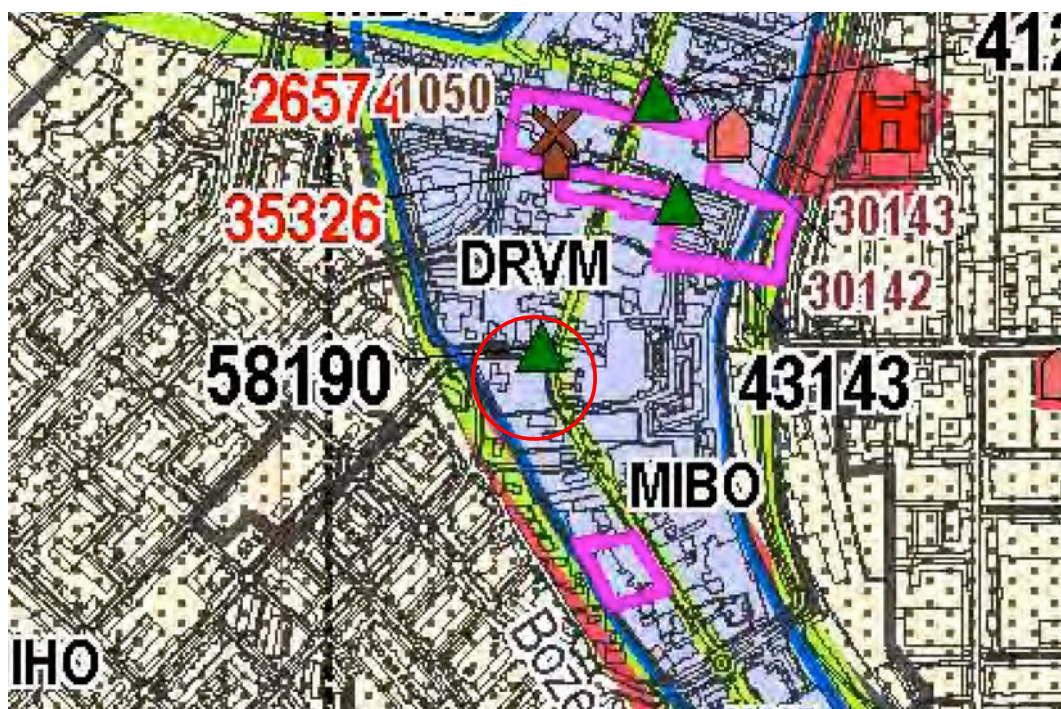
Figuur 17: ARCHIS gegevens tot ca. 500 m van het plangebied (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed). Legenda: Rood = AMK terrein, blauw = onderzoeksmelding, geel is waarneming. In het afgebeelde gebied bevinden zich geen vondstmeldingen.

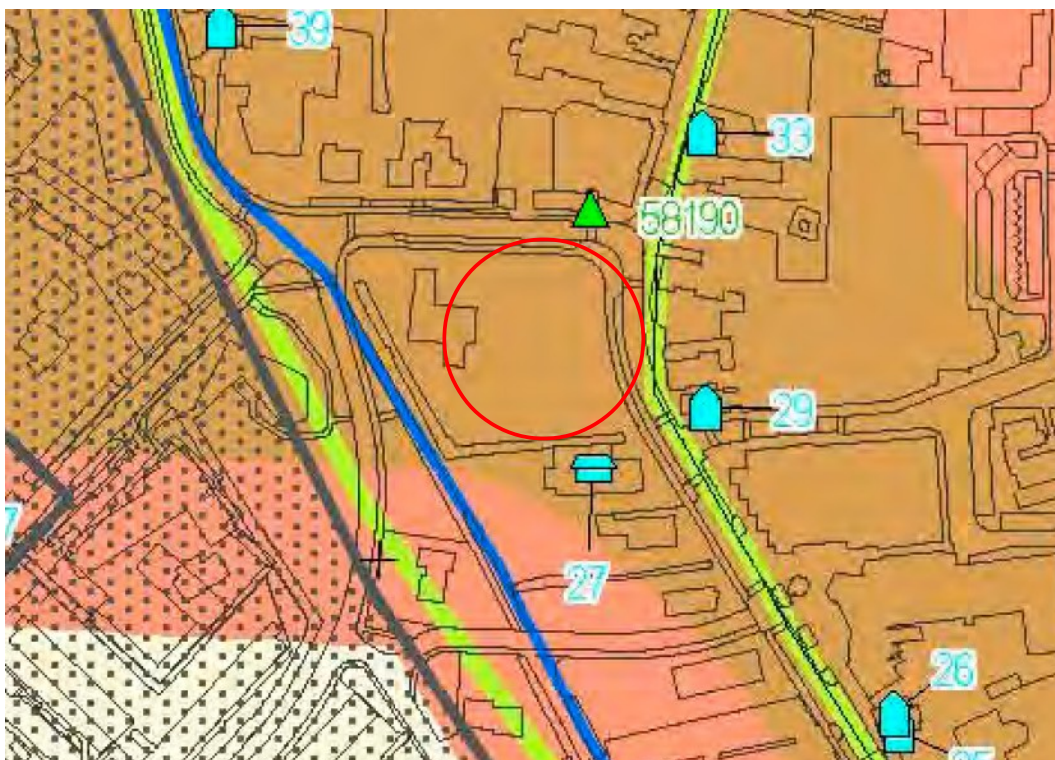
Figuur 18: Uitsnede uit de Archeologische Vindplaatsen en verwachtingenkaart Midden- en Laat Neolithicum, kaartbijlage 1 (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010). Het plangebied is aangeduid met een zwarte cirkel. Het plangebied ligt in de rode zone = hoge archeologische verwachting, "kreekruggen in de droogmakerijen".

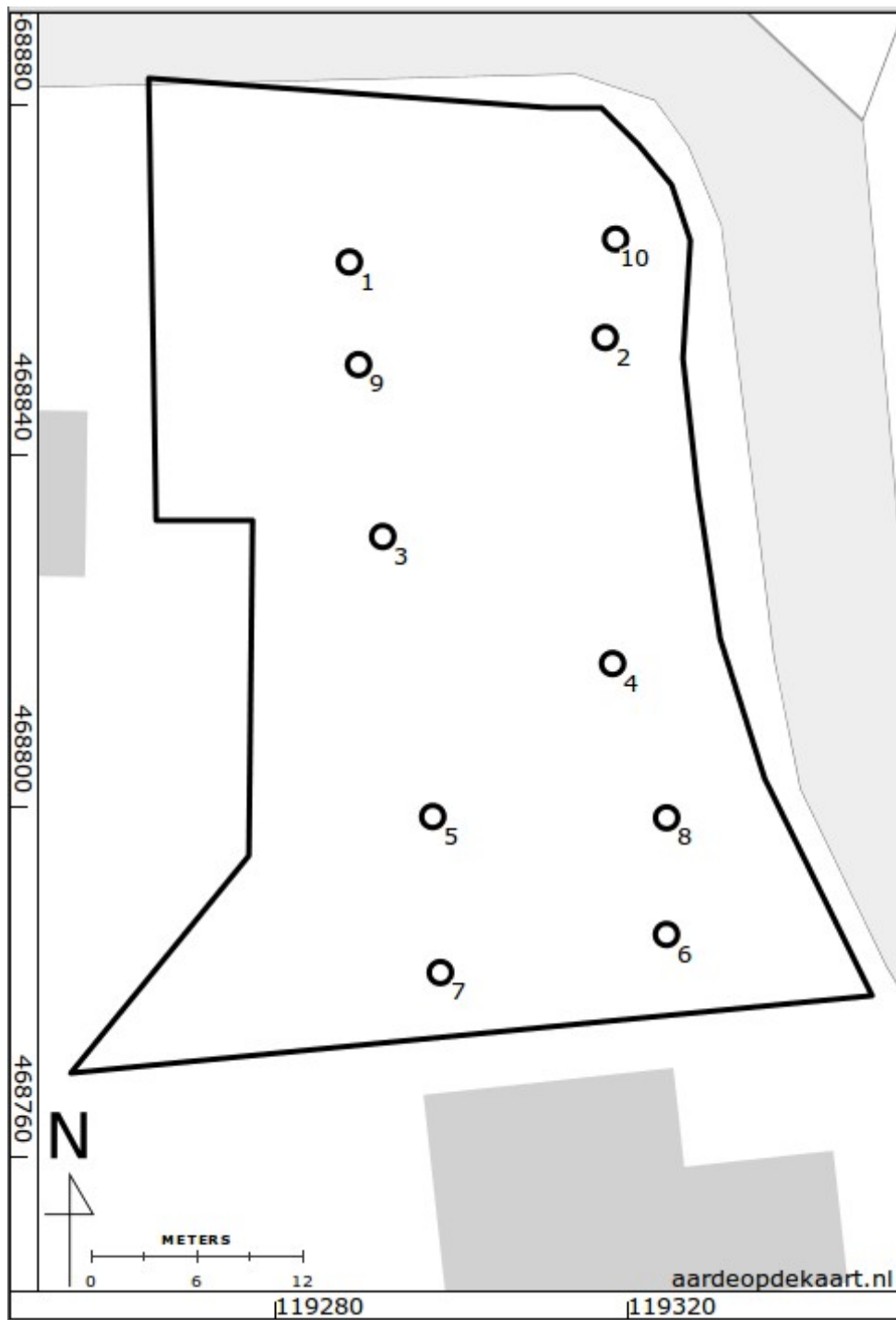
Figuur 19: Uitsnede uit de Archeologische vindplaatsen- en verwachtingenkaart Bronstijd t/m Vroege Middeleeuwen, kaartbijlage 2 (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010). Het plangebied is aangeduid met een rode cirkel. Het plangebied ligt in de witte zone = lage archeologische verwachting, "oeverwallen van de Amstel, de Kromme Mijdrecht en Spengen stroomgordel".

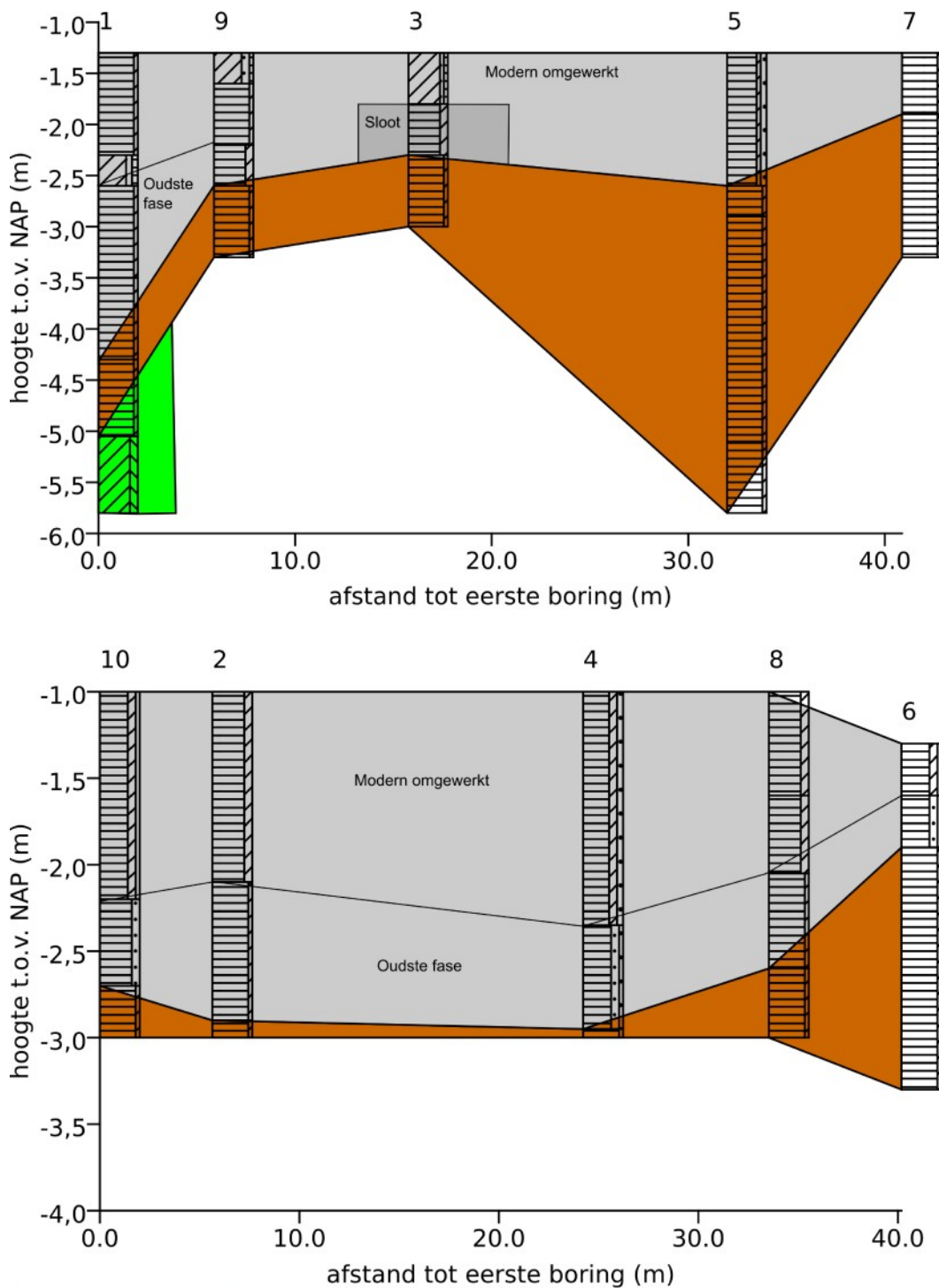
Figuur 20: Uitsnede uit de Archeologische vindplaatsen- en verwachtingenkaart Late Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd, kaartbijlage 3 (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010). Het plangebied is aangeduid met een rode cirkel. Het plangebied ligt in de blauwe zone = terrein van hoge archeologische waarde (historische kern). De groene driehoek is een ARCHIS waarneming.

Figuur 21: Uitsnede uit kaartbijlage 5 Cultuurhistorische kenmerken- en archeologische vindplaatsen- en verwachtingenkaart voor historische kernen: Historische geografische gegevens en historische gebouwen (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010). Het plangebied ligt de oranje zone = hoge archeologische verwachting (kreekrug uit Neolithicum). Tevens ligt het plangebied binnen het AMK terrein (blauwe lijn): terrein van hoge archeologische waarden (historische kern).

Figuur 22: Boorpuntenkaart.

Figuur 23: Dwarsprofiel van noord naar zuid op basis van de westelijke (boven) en oostelijke (onder) rij boringen. Het profiel is getekend volgens NEN5104 (Nederlands Normalisatie Instituut 1989). Het ongeroerde veen is bruin gekleurd, de klei is groen. De geroerde en opgehoogde bovenlaag is grijs. In boring drie is de onderste laag van het bovenste pakket als slootvulling geïnterpreteerd. In het profiel is het onderscheid tussen de oudste fase van het omgewerkte pakket aangeduid.

Figuur 24: Geplande ligging van de kelders op het middelste en onderste huis (de dikke zwarte lijnen).

Figuur 25: Projectie van de geplande kelders op de kadastrale minuut.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

Het archeologische niveau is licht-grijs gemarkeerd.

nr	grens (cm - mv)		grondsoort	bijmenging	kleur	kalkgehalte	antropogene bijmengingen	overig
	boven	onder						
1	0	100	veen	zwak kleiig	zwart	kalkloos	veel baksteen;	beton; puin
	100	130	klei	matig zandig; matig humeus	donker-bruin-grijs	kalkloos	spoor baksteen	weinig veenbrokjes; basis scherp; omgewerkte grond
	130	220	veen	zwak kleiig	donker-grijs	kalkloos	spoor baksteen	basis scherp
	220	300	veen	mineraalarm	donker-bruin	kalkloos		bosveen
	300	375	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		rietzeggeveen
	375	450	klei	sterk siltig	licht-blauw-grijs	kalkarm		hout, kiezel; zandlagen
	2	0	110	veen	sterk kleiig	donker-bruin-grijs	kalkloos	spoor baksteen
2	110	190	veen	zwak kleiig	donker-grijs	kalkloos	spoor baksteen	basis scherp; omgewerkte grond
	190	200	veen	mineraal arm	bruin	kalkloos		
3	0	50	klei	zwak zandig; zwak humeus	bruin-grijs	kalkloos	weinig baksteen	basis scherp; opgebracht puin; opgebrachte grond
	50	100	veen	sterk kleiig	donker-grijs	kalkloos	spoor baksteen; weinig aardewerkfragmenten	basis scherp; slootvulling
	100	170	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		rietzeggeveen, gestuit op hout
4	0	135	veen	sterk kleiig; matig grindig	zwart	kalkloos	weinig baksteen	weinig kleibrokjes; puin
	135	195	veen	sterk zandig; zwak grindig	donker-grijs-bruin	kalkloos		zandlagen
	195	200	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		
5	0	130	veen	zwak kleiig; matig grindig	zwart	kalkloos	spoor aardewerkfragmenten	klein awf rood geglazuurd op 70
	130	160	veen	mineraalarm	donker-grijs-bruin	kalkloos		amorf, veraard
	160	380	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		rietzeggeveen
	380	450	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		rietveen
6	0	30	veen	sterk kleiig; zwak grindig				

nr	grens (cm - mv)		grondsoort	bijmenging	kleur	kalkgehalte	antropogene bijmengingen	overig
	boven	onder						
	30	60	veen	sterk zandig; zwak grindig	donker-bruin-grijs	kalkloos		
	60	200	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		
7	0	60	veen	mineraalarm; matig grindig	zwart	kalkloos		
	60	200	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		
8	0	60	veen	sterk kleiig	donker-grijs	kalkloos		basis scherp; bouwvoor
	60	105	veen	sterk kleiig	donker-grijs	kalkloos	spoor baksteen	basis scherp; omgewerkte grond; spoor grijze vlekken
	105	160	veen	zwak kleiig	donker-grijs	kalkloos		basis scherp; zandlagen; omgewerkte grond
	160	200	veen	mineraalarm	bruin	kalkloos		bosveen
9	0	30	klei	sterk zandig; zwak humeus	donker-bruin			basis scherp; bouwvoor
	30	90	veen	zwak kleiig	donker-bruin-grijs	kalkloos	weinig baksteen	basis scherp; omgewerkte grond
	90	130	veen	sterk kleiig	donker-grijs	kalkloos	spoor baksteen	basis scherp; omgewerkte grond; hout
	130	200	veen	mineraalarm	donker-bruin	kalkloos		bosveen
10	0	120	veen	sterk kleiig; zwak grindig	zwart	kalkloos	spoor onverbrand bot	weinig kleibrokjes; omgewerkte grond; puin
	120	170	veen	sterk zandig	donker-grijs	kalkloos		
	170	200	veen	mineraalarm	donker-bruin	kalkloos		